

DRAMMEN
KOMMUNE

Økonomirapport per juli 2023

– et godt sted å leve

Innhold

Oppsummering.....	3
Hovedoversikt drift 1A	4
Flyktningssituasjonen.....	5
Økonomirapportering drift	5
Sentrale inntekter.....	5
Sentrale utgifter	7
Finansinntekter og -utgifter	8
Totaloversikt drift - fordelt på rammeområder	10
Hovedoversikt drift 1B	10
Kommunens tjenesteområder	11
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning.....	11
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	12
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	14
Hovedutvalg for tekniske tjenester	14
Formannskap.....	15

Oppsummering

Status per juli

I denne rapporten presenteres økonomisk status for Drammen kommunekasse per juli 2023. Hovedoversikten nedenfor er basert på revidert driftsbudsjett etter kommunestyrets behandling av 1. tertialrapport og inkluderer endringer som følger av Stortingets vedtak ved behandling av revidert nasjonalbudsjett 2023. Kommunedirektøren har valgt å ikke innarbeide årsprognoser i denne rapporten, og vil komme tilbake til dette i 2. tertialrapport.

Drammen kommunekasses netto driftsresultat viser per juli et negativt avvik i forhold til periodisert budsjett på 55,8 millioner kroner. Sentrale inntekter viser en merinntekt på 41,3 millioner kroner, i hovedsak som følge av høyere inntektsutjevning (rammetilskudd) og integreringstilskudd enn forutsatt. Sentrale utgifter viser mindretgifter på 4,2 millioner kroner, mens finanspostene viser en merutgift på 3,4 millioner kroner.

I hovedoversikten nedenfor viser programområdene samlet et merforbruk på 98 millioner kroner har per juli. For å få et riktigere resultat bør det imidlertid korrigeres for følgende forhold:

- Budsjettrammene er ikke korrigert for etterbetaling av for perioden mai - juli for årets lønnsoppgjør i kapittel 4. For programområdene samlet utgjør dette om lag 32 millioner kroner.
- Det har i perioden mai - juli oppstått et betydelig etterslep i avsetninger av sykelønnsrefusjon i regnskapet. Dette er rettet opp i regnskapet for august, og utgjør anslagsvis for lite inntektsført per juli i størrelse 20 - 25 millioner kroner.

Når det tas hensyn til disse forholdene reduseres programområdenes samlede merforbruk per juli til 40 - 45 millioner kroner.

Vurderinger av årsresultatet

Selv om det ikke presenteres årsprognoser i denne rapporten må det påpekes at det er økonomiske utfordringer innenfor flere av programområdene. Dette gjelder spesielt områdene P02 Barnehage, P04 Helse, P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne, P06 Hjemmetjenester og institusjon, P11 Utbygging og samferdsel og P14 Ledelse, styring og administrasjon. Det vises nærmere vurderinger under omtalen av tjenesteområdene.

Når det gjelder de sentrale budsjettpostene er vurderingen per i dag at det neppe kan påregnes større forbedringer i forhold til årsbudsjettet:

- Årets skatteinngang er beheftet med stor usikkerhet da det forventes at inntektene mot slutten av året vil bli vesentlig lavere enn i fjor. Dette må ses i sammenheng med at kommunene i november i fjor fikk betydelige merinntekter som følge av skatteoppgjøret for 2021. Ut fra signaler fra Skatteetaten vil dette ikke gjenta seg i år. Kommunedirektøren ser likevel ikke bort fra at inntektene fra skatt og inntektsutjevning kan bli noe høyere enn budsjettet.
- Sentrale utgifter vurderes så langt å være innenfor årsbudsjettets forutsetninger, men det er knyttet usikkerhet til pensjonsutgiftene. Oppdaterte aktuarberegninger vil foreligge til 2. tertialrapport.
- Det forventes at styringsrenten vil bli ytterligere hevet i løpet av høsten, og det er derfor usikkerhet knyttet til prognosen for finansbudsjettet.

Hovedoversikt drift 1A

Beløp i 1000

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023
Sentrale inntekter				
Integreringstilskudd	-89 169	-103 466	14 297	-184 262
Rente og inv. kompensasjon fra staten	0	0	0	-27 920
Skatt på inntekt og formue	-2 182 091	-2 181 274	-817	-3 563 612
Rammetilskudd	-2 203 121	-2 233 814	30 693	-3 174 367
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-15 532	-14 552	-980	-31 953
Tilskudd lokalt næringsliv	0	0	0	0
Overføring fra kommunale foretak	-35 406	-35 406	0	-106 218
Vertskommunetilskudd	-1 877	0	-1 877	-4 507
Sum Sentrale inntekter	-4 527 197	-4 568 512	41 315	-7 092 838
Sentrale utgifter				
Lønnsreserve	0	0	0	158 019
Husleie og renhold	454 743	452 783	1 959	783 871
Gjeldsbrevkraft	-2 332	-6 509	4 177	-4 000
Diverse fellesutgifter (netto)	0	331	-331	0
Bygningsrelaterte utgifter	0	1 030	-1 030	0
Ufordelt innsparingskrav	0	0	0	0
Rammebevilgning Covid-19 tiltak	0	0	0	0
Avskrivninger	0	32	-32	330 000
Avsetninger flyktninger	0	0	0	1
Tilskudd Den norske kirke, kapitalkostnader og pensjon	0	0	0	3 327
Avsetning priskompensasjon	0	0	0	15 315
Pensjon	0	594	-594	157 929
Sum Sentrale utgifter	452 410	448 260	4 150	1 444 461
Driftsutgifter per tjenesteområde	3 395 799	3 493 750	-97 951	6 013 238
Avskrivninger	0	0	0	0
Brutto resultat (KOSTRA)	-678 988	-626 502	-52 486	364 861
Netto finansutgifter og inntekter				
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	42 031	38 412	3 619	93 236
Konserninterne renteutgifter	54 775	55 959	-1 184	164 325
Konserninterne avdrag	82 439	82 438	0	247 316
Renteinntekter	-68 942	-63 087	-5 855	-150 674
Overføring til/fra lånefondet	0	0	0	-36 389
Utbytte	-260 200	-260 184	-16	-308 200
Finansutgifter i tjenesteområdene	-640	-675	35	-741
Sum Netto finansutgifter og inntekter	-150 538	-147 136	-3 402	8 873
Motpost avskrivninger	0	-32	32	-330 000
Motpost avskrivninger i tjenesteområdene	0	0	0	0
Netto resultat	-829 526	-773 670	-55 856	43 734
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner				
Avsetning til disposisjonsfond	0	0	0	5 000
Overføringer til investeringsregnskapet	0	0	0	329 438
Bruk av bundene fond	0	0	0	0
Avsetning bundne fond	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	-317 068
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-66 032	-69 753	3 721	-61 104
Sum Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	-66 032	-69 753	3 721	-43 734
Årsoverskudd / underskudd	-895 558	-843 423	-52 135	0

Flyktningssituasjonen

Totalt har er det bosatt 242 personer per utgangen av juli. Med samme bosettingstakt vil man nå vedtatt bosetting på 400 personer innen årets slutt.

Noen statuspunkter:

- Barnehage på Fjellheim skole er straks klar til bruk. Kapasiteten er god, og det vil være plass til barn som bosettes gjennom året.
- Det er trangt om plassene på Fjellheim skole, og det er komplisert å få nok klasserom til både undervisning og kurs. Det er nå opp imot 200 elever som skal i introduksjonsprogram, og det er en utfordring å levere fulltidsprogram av flere årsaker. Det er gitt unntak for å gi ukrainere full uke på grunn av det store antallet, men man har klart å gi fulltidsprogram fram til i høst.
- Det er god flyt i helsetjenestene, og det er god effekt av en flyktninghelsekoordinator.
- Det er tett samarbeid mellom Flyktningtjenesten og NAV i overgang fra introduksjonsprogram/tiltak fra NAV. Hvert kvartal slutter mellom 50-70 deltagere i program.
- Flyktningtjenesten, Drammen Eiendom KF og Boligtjenesten har innarbeidet gode rutiner og flyt, og det er ikke per nå utfordringer med hensyn til framskaffelse av boliger.

Kommunedirektøren vil i forbindelse med 2. tertialrapport legge fram status for økonomien knyttet til den økte bosettingen.

Økonomirapportering drift

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023
Frie disponible inntekter				
Skatt på inntekt og formue	-2 182 091	-2 181 274	-817	-3 563 612
Rammetilskudd	-2 203 121	-2 233 814	30 693	-3 174 367
Tilskudd enslige mindreårige flyktninger	-15 532	-14 552	-980	-31 953
Tilskudd lokalt næringsliv	0	0	0	0
Integreringstilskudd	-89 169	-103 466	14 297	-184 262
Rente og inv. kompensasjon fra staten	0	0	0	-27 920
Overføring fra kommunale foretak	-35 406	-35 406	0	-106 218
Vertskommunetilskudd	-1 877	0	-1 877	-4 507
Sum Frie disponible inntekter	-4 527 197	-4 568 512	41 315	-7 092 838

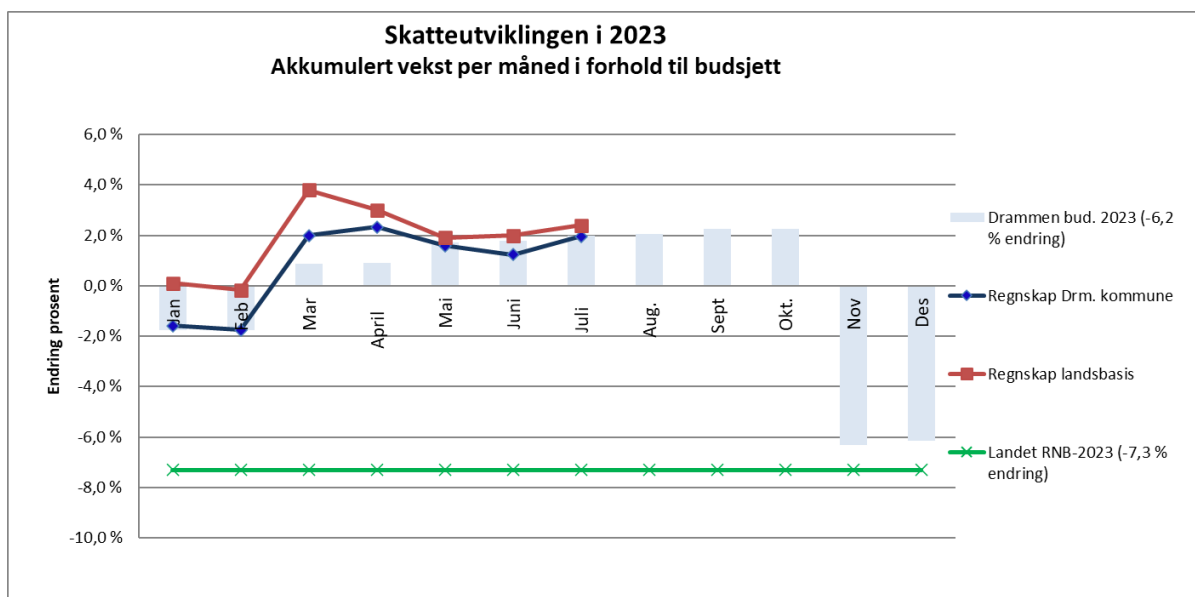
Inntekts- og formuesskatt

Som kjent ble skatteutviklingen betydelig bedre enn forutsatt i 2022, og skatteanslaget i vedtatt statsbudsjett for 2023 forutsetter derfor en nedgang på landsbasis på 9,2 prosent målt mot faktisk skatteinntang i fjor. For Drammen kommune, som hadde noe lavere vekst enn landet i fjor, innebærer vedtatt skatteanslag en nedgang på 7,7 prosent målt mot faktisk skatteinntang i 2022. I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett oppjusterte regjeringen anslaget for kommunenes skatteinntekter i 2023 med 3,9 milliarder kroner - tilsvarende en forbedring av skatteanslaget med 1,9 prosentpoeng. Ved behandlingen av 1. tertialrapport vedtok kommunestyret å oppjustere Drammens skatteanslag med 59,4 millioner kroner - tilsvarende en forbedring på 1,56 prosentpoeng. Etter dette forutsetter årets

skatteanslag for Drammen en reduksjon på 6,2 prosent og på landsbasis på 7,3 prosent sammenliknet med regnskap 2022.

Drammens skatteinntekter til og med juli viser en vekst på 2,0 prosent. Dette er 0,8 millioner kroner lavere enn periodisert budsjett. På landsbasis viser skatteinntekten til og med juli en vekst på 2,4 prosent. Dette innebærer at Drammen hittil i år har en skatteutvikling som er 0,4 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet.

Akkumulert skattevekst per måned 2023

Som figuren ovenfor viser forventes at skatteutviklingen målt mot regnskap 2022 vil få en kraftig forverring i november, som vil resultere i negativ utvikling i den akkumulerte skatteinntekten på årsbasis. Kommunene fikk i november i fjor betydelige merinntekter knyttet til skatteoppjøret for 2021. Foreløpige tall fra Skatteetaten for skatteoppjøret for 2022 indikerer at situasjonen i år vil bli en helt annen. Vesentlig lavere restskatter enn i fjor og betydelig høyere skatt til gode vil trekke i retning av en kraftig reduksjon i skatteinntekten i november i år.

Det er således stor usikkerhet knyttet til skatteutviklingen i høst, og spesielt hvor stor nedgangen vil bli i "avregningmåneden" november. Det kan likevel ikke ses bort fra at man også i år vil endre opp med merinntekter fra skatt, men på grunnlag av den kunnskap som foreligger per i dag kan det ikke påregnes merinntekter i den størrelse man har sett de senere årene. Kommunedirektøren vil vurdere skatteutviklingen nærmere i 2. tertialrapport.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet er per juli 30,7 millioner kroner høyere enn budsjettet. Dette kan i sin helhet forklares med høyere inntektsutjevning enn budsjettet for januar - mai. Drammen kommune hadde i årets fem første måneder en skatteinntekt på 90,4 prosent av landsgjennomsnittet, mens budsjettforutsetningen var på 92,8 prosent. Dersom Drammen kommunes skatteinntekter per innbygger fortsetter å ligge under budsjettforutsetningen vil inntektene fra inntektsutjevningen bli høyere enn budsjettet.

Integreringstilskudd mv.

Inntektene fra integreringstilskudd mv. viser per juli en merinntekt på 14,3 millioner kroner. Dette kan i en viss grad forklares med noe raskere bosetting en n lagt til grunn i budsjettet. På årsbasis forventes dette å jevne seg ut, forutsatt at årets bosetting blir som forutsatt. I tillegg er det noen flere personer som utløser tilskudd år 2-5, slik at det kan ligge an til en viss merinntekt.

Tilskudd til enslige mindreårige flyktninger viser per juli en mindreinntekt på en million kroner. Årsbudsjettet forventes likevel å bli nådd.

Kommunedirektøren legger opp til en nærmere gjennomgang av både inntekter og utgifter knyttet til årets bosetting av flyktninger i 2. tertialrapport.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023
Sentrale utgifter				
Lønnsreserve	0	0	0	158 019
Husleie og renhold	454 743	452 783	1 959	783 871
Gjeldsbrevkraft	-2 332	-6 509	4 177	-4 000
Diverse fellesutgifter (netto)	0	331	-331	0
Bygningsrelaterte utgifter	0	1 030	-1 030	0
Ufordelt innsparingskrav	0	0	0	0
Rammebevilgning Covid-19 tiltak	0	0	0	0
Avskrivninger	0	32	-32	330 000
Avsetninger flyktninger	0	0	0	1
Tilskudd Den norske kirke, kapitalkostnader og pensjon	0	0	0	3 327
Avsetning priskompensasjon	0	0	0	15 315
Pensjon	0	594	-594	157 929
Sum Sentrale utgifter	452 410	448 260	4 150	1 444 461

Sentrale utgifter viser per juli et mindreforbruk på 4,2 millioner kroner. Dette kan i hovedsak knyttes til høyere netto inntekter fra gjeldsbrevkraft enn forutsatt. På årsbasis anslås foreløpig at sentrale utgifter vil komme ut om lag som budsjettet.

Lønnsreserve

Ved fremleggelsen av revidert nasjonalbudsjett oppjusterte regjeringen anslaget for årets lønnsvekst fra 4,2 til 5,4 prosent. Dette er også i samsvar med rammen for årets lønnsoppgjør i kommunesektoren. Som følge av høyere lønnsvekst ble den sentrale lønnsreserven økt fra 100 til 158 millioner kroner ved behandlingen av 1. tertialrapport. Etter at alle forhandlinger i årets lønnsoppgjør er avsluttet er programområdene per august kompensert for virkningene med totalt 153,4 millioner kroner fra lønnsreserven. Etter dette står lønnsreserven til rest med 4,6 millioner kroner som er avsatt til virkningen av økt arbeidsgiveravgift for inntekter over 750 000 kroner. Siden dette er en ny ordning i år er det fortsatt usikkert hvor store merkostnader dette vil utløse.

Rammeavsetning til strøm og fjernvarme

Det er i årets budsjett satt av 9 millioner kroner til dekning av eventuelle merutgifter til strøm og fjernvarme. Dette er en videreføring av fjorårets bevilgning. Spotprisen for strøm har hittil i år vært betydelig lavere enn i fjor og årets budsjettforutsetning. Drammen kommune har en høy sikringsgrad (75 prosent av anslått årsforbruk) som i perioder med lave strømpriser demper besparelsene. Det synes likevel sannsynlig at årets utgifter til strøm og fjernvarme vil ligge innenfor budsjettforutsetningen. Kommunedirektøren vil i 2. tertialrapport vurdere om denne bevilgningen kan trekkes inn.

Gjeldsbrevkraft

Drammen kommune har utgifter og inntekter knyttet til avtaler om uttak av gjeldsbrevkraft fra Ramfoss og Mykstufoss kraftverk. Kraften videreselges til spotpris. Per juli viser gjeldsbrevkraft en merinntekt på 4,2 millioner kroner. mens det på årsbasis er det budsjettet med en netto inntekt på 4 millioner kroner etter skatt. Dersom den senere tids lave spotpriser holder seg utover høsten kan overskuddet reduseres. Det må også tas hensyn til at kommunen skal betale 22 prosent skatt av overskuddet fra gjeldsbrevkraft.

Sentrale pensjonsposter

Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble sentrale pensjonsposter oppjustert med netto 30 millioner kroner. Som følge av høy lønns- og G-vekst ble anslaget for årets samlede reguleringspremie oppjustert med 196 millioner kroner. Samtidig ble årets premieavvik (inntekt) oppjustert med 105 millioner kroner og bruk av premiefond økt med 49,4 millioner kroner. Som vanlig er det stor usikkerhet knyttet til disse anslagene, men det foreligger ikke per i dag nye beregninger som endrer dette bildet. Det vil bli gjort nye vurderinger inn mot 2. tertialrapport basert på oppdaterte aktuarberegninger.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Rev. bud hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik i kr hiå.	Rev. bud. 2023
Finansinntekter/-utgifter				
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	42 031	38 412	3 619	93 236
Konserninterne renteutgifter	54 775	55 959	-1 184	164 325
Konserninterne avdrag	82 439	82 438	0	247 316
Renteinntekter	-68 942	-63 087	-5 855	-150 674
Overføring til/fra lånefondet	0	0	0	-36 389
Utbytte	-260 200	-260 184	-16	-308 200
Sum Finansinntekter/-utgifter	-149 898	-146 461	-3 437	9 614

Finansielt resultat per juli

Finanspostene er i hovedsak i henhold til revidert budsjett.

Norges Bank har økt rentene i løpet av året, noe som er hensyntatt i opprinnelig budsjett. Det forventes å gjøre eventuelle budsjettjusteringer til andre tertial, når effektene av økt flytende rente i markedet kan sees opp imot forsinkelseeffekten fastrenteavtaler og tidligere inngåtte rentesikringsavtaler gir.

Kommunens likviditet er fortsatt god.

Markedsutviklingen

Norges Bank komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet besluttet enstemmig å heve styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 4,0 prosent i rentemøtet 16. august. Slik Norges Bank vurderer utsiktene og risikobildet, vil styringsrenten mest sannsynlig settes videre opp i august. Prognosen for styringsrenten ble oppjustert fra forrige pengepolitiske rapport og indikerer en styringsrente som øker til 4,25 prosent i løpet av høsten.

Det videre forløpet for renten vil avhenge av den økonomiske utviklingen. Dersom kronen blir svakere enn lagt til grunn eller presset i økonomien vedvarer, kan det bli nødvendig med en høyere rente enn Norges Bank nå anslår for å få inflasjonen ned mot målet. Samtidig har man ennå ikke sett de fulle effektene av renteøkningene bak oss. Det er usikkerhet om hvor mye husholdningene vil stramme inn

på forbruket fremover som følge av høy prisvekst og økte renter. Dersom inflasjonen avtar raskere eller det blir er kraftigere oppbremsing i norsk økonomi, kan renten bli lavere enn Norges Bank nå ser for seg.

Renteøkningen er allerede slått inn i finansmarkedet og 3 måneders Nibor (flytende rente) har hittil i år økt fra 3,26 prosent ved nyttår til 4,74 prosent per 30 august.

Figuren nedenfor viser historisk og forventet renteutvikling i markedet per 30. august for henholdsvis 3 måneder Nibor samt 5 og 10 års fastrente. Som det fremkommer, er det fortsatt avstand mellom korte og lange renter, noe markedet forventer vil utlignes i løpet av 2026.

Figur: Renteutvikling – prognoser

Drammen kommunes finansbudsjett

Internrenten i lånefondet er for budsjettet 2023 satt til 4 prosent. Det er hensiktsmessig å ha en slik «fast» rente gjennom budsjettperioden. Det vil oppstå avvik mellom internrenten og de reelle rentene som lånefondet betaler i markedet som resulterer i over-/ eller underskudd hos lånefondet. Budsjettet resultatet er forutsatt avregnet mot kommunekassen. Rentekostnad er hittil i år henhold til budsjett.

Stigende rente vil imidlertid også gi høyere renteinntekter fra innestående likviditet og plasseringer, høyere rentekompensasjon fra Husbanken samt større gebyrinntekter på selvkost som følge av høyere kalkulatorisk rente. Økte renteinntekter vil kunne kompensere for økte renteutgifter i løpet av året.

Nye låneopptak

Lånefondet tok i mars opp et nytt lån på 500 millioner kroner av den vedtatte lånerammen for 2023. I tillegg er det refinansiert 5 lån på totalt 1,570 milliarder kroner.

Kommunestyret vedtok i behandlingen av 1. tertialrapport å gi rådmannens fullmakt til å samle mindre lån i KLP og Husbanken. Dette arbeidet pågår og forventes ferdigstilt i løpet av høsten.

Det er ikke inngått nye rentesikringsavtaler (swapper) i 2023, men det ble inngått én avtale i 2022 med utsatt oppstart. Denne hadde startdato 30. juni i år og løper til 2030.

Likviditet

Kommunen inkludert kommunale foretak og lånefondet har i perioden i gjennomsnitt hatt 779 millioner kroner innestående på ordinær driftskonto (konsernkonto). I juli ble det overført 400 millioner kroner fra kommunekassens driftskonto til vår plasseringskonto i Sparebank 1 SR-bank. Denne har noe gunstigere rente, men uttak må varsles med 30 dager. Saldo på plasseringskonto vil etter dette være om lag 920 millioner kroner.

Ved utgangen av februar ble 108 millioner kroner plassert i likvide pengemarkedsfond avsluttet og midlene ble overført ordinær driftskonto. Det har i perioden vært behov for å benytte kommunens kassekreditt én dag i februar. Kassekreditten har en trekkramme på totalt 400 millioner kroner. Kommunens likviditet vurderes som god.

Status startlån

Ved behandlingen av 1. tertialrapport ble lånerammen i Husbanken økt med 300 millioner kroner til en samlet låneramme for 2023 på 750 millioner kroner. I tillegg ble innfridde startlån i 2022 på 38 millioner kroner gjort disponible til nye utlån, slik at samlet utlånsramme for 2023 er på 788 millioner kroner. Det er per juli utbetalt startlån for til sammen 437 millioner kroner. Det forventes at utlånsvolumet vil være i samsvar med budsjett på årsbasis.

Utbytte

Utbytte fra aksjeselskap er mottatt med 260 millioner kroner og er i henhold til periodisert budsjett. Der per juli ikke forventet avvik i forhold til revidert budsjett. Rådmannen vil komme tilbake til dette i 2. tertialrapport.

Totaloversikt drift - fordelt på rammeområder

Beløp i 1000

Avdeling	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023
Hovedutvalg for oppvekst og utdanning	1 323 171	1 352 454	-29 283	2 514 638
Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg	1 416 621	1 489 621	-73 000	2 574 013
Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet	190 810	189 725	1 085	312 621
Hovedutvalg for tekniske tjenester	67 678	79 457	-11 779	-12 625
Formannskap	330 847	312 065	18 782	562 747
Totalsum	3 329 127	3 423 321	-94 195	5 951 394

Hovedoversikt drift 1B

Beløp i 1000

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023
P01 Skole	605 811	623 572	-17 761	1 168 014
P02 Barnehager	492 875	503 706	-10 831	902 140
P03 Forebyggende tjenester	224 485	225 176	-691	444 484
P04 Helse	198 151	219 664	-21 514	346 802
P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	261 595	274 383	-12 788	420 152
P06 Hjemmetjenester og institusjon	606 282	643 506	-37 224	1 134 916
P07 Rus og psykisk helse	98 870	99 061	-191	161 091
P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	251 723	253 007	-1 284	511 052
P09 Kultur, idrett og frivillighet	188 952	189 107	-155	308 625
P10 Medvirkning og lokaldemokrati	1 858	618	1 240	3 996
P11 Utbygging og samferdsel	74 757	79 345	-4 588	121 630
P12 Vann, avløp og renovasjon	-26 312	-20 188	-6 124	-181 793
P13 Arealplan, klima og miljø	19 233	20 300	-1 067	47 537
P14 Ledelse, styring og administrasjon	239 700	231 166	8 535	396 757
P15 Samfunnsikkerhet	50 338	48 323	2 014	95 881
P16 Næringsutvikling	11 635	11 773	-138	16 354
P18 Politisk styring	29 174	27 880	1 294	53 755
P19 Sentrale poster	0	-7 078	7 078	0
Sum netto rammer	3 329 127	3 423 321	-94 195	5 951 394

Herav:

	Bud. hittil	Regn. hittil	Avvik hittil	Rev. bud. 2023
Avskrivninger	0	0	0	0
Renteinntekter	-175	-276	101	-300
Utbytter	-500	-673	173	-500
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0
Renteutgifter	34	273	-239	59
Motpost avskrivninger	0	0	0	0
Overføring til investering	3 382	1 282	2 100	3 382
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-69 414	-71 036	1 621	-64 486
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Sum rammer uten 1A-poster	3 395 799	3 493 750	-97 951	6 013 238

Kommunens tjenesteområder

Hovedutvalg for oppvekst og utdanning

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023
P01-P01 Skole	605 811	623 572	-17 761	1 168 014
P02-P02 Barnehager	492 875	503 706	-10 831	902 140
P03-P03 Forebyggende tjenester	224 485	225 176	-691	444 484
Sum	1 323 171	1 352 454	-29 283	2 514 638

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for hovedutvalget for oppvekst og utdanning, viser et samlet merforbruk for programområdene på 29,3 millioner kroner per juli 2023. Reelt merforbruk er imidlertid vesentlig lavere, da lønnsoppgjøret ikke er kompensert for per juli (utgjør 16,9 millioner kroner), i tillegg til at det er forsinkelser på sykelønnsrefusjoner.

P01 Skole

Programområdet har per juli et regnskapsført merforbruk på 17,8 millioner kroner. Av dette utgjør utbetalt lønnsoppgjør ca. 10,3 millioner kroner, som så langt ikke er kompensert i budsjettet. Det er også et etterslep på inntektsføring av sykelønnsrefusjon. Dette vil bli rettet opp i forbindelse med 2. tertial rapportering.

Det samlede bildet ved inngangen til et nytt skoleår er at et økende antall elever med store hjelpebehov. Det har også i vårsemesteret vært et økende behov for tilrettelegging for denne elevgruppen. Det arbeides for å redusere antall små vedtak på spesialpedagogisk tilbud til enkeltelever, for i større grad bruke midlene til tilpasset opplæring. Dette gir en reduksjon i antall vedtak, uten at dette gjenspeiler det reelle ressursbehovet. Det er også en ønsket utvikling at det spesialpedagogiske tilbudet gis av fagutdannede fremfor ikke faglærte pedagogiske medarbeidere. Dette medfører også økte kostnader til det spesialpedagogiske tilbudet.

Programområdet er i 2023 tilført det samlede mindreforbruket i hovedutvalget fra 2022, på 15,3 millioner kroner. Det ligger an til at en stor andel av de overførte midlene brukes i 2023 for å kompensere for økte ressursbehov, og at programområdet med dette styrer mot balanse. Kommunedirektøren kommer tilbake med en mer nøyaktig årsprognose i 2. tertialrapport. De

Økonomiske utfordringene i programområdet vil bli nærmere belyst i handlings- og økonomiplan 2024-2027.

P02 Barnehage

Programområdet viser et negativt resultat på 10,8 millioner kroner per juli. Årsaken til avviket er i hovedsak, at det ikke er kompensert for lønnsoppgjøret i 2023 (utgjør 4,2 millioner kroner), feilperiodiseringer av kostnader til spesialpedagogiske tjenester, samt forsinkede sykelønnsrefusjoner.

Spesialpedagogiske tjenester har et merforbruk på 12,8 millioner kroner per juli. Hovedårsaken er høyt sykefravær i vårhalvåret. Det er knyttet betydelig usikkerhet til kostnadsbildet for resten av året, ikke minst i forhold til hvordan barnetallsutviklingen blir til høsten. Programområdet vil ha en foreløpig oversikt over barnetallsutviklingen i november og de endelige tallene foreligger i februar.

P03 Forebyggende tjenester

Programområdet har et negativt resultat på 0,7 millioner kroner per juli. Årsaken til avviket er i hovedsak, at det ikke er kompensert for lønnsoppgjøret i 2023 (utgjør 1,8 millioner kroner), samt forsinkede sykelønnsrefusjoner.

Hovedutvalg for helse, sosial og omsorg

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023
P04-P04 Helse	198 151	219 664	-21 514	346 802
P05-P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne	261 595	274 383	-12 788	420 152
P06-P06 Hjemmetjenester og institusjon	606 282	643 506	-37 224	1 134 916
P07-P07 Rus og psykisk helse	98 870	99 061	-191	161 091
P08-P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig	251 723	253 007	-1 284	511 052
Sum	1 416 621	1 489 621	-73 000	2 574 013

Kommentar til status økonomi

Programområdene innenfor hovedutvalget for helse, sosial og omsorg har et samlet merforbruk på 73 millioner kroner per juli 2023. Reelt merforbruk er imidlertid vesentlig lavere, da lønnsoppgjøret ikke er kompensert for per juli (utgjør 15,1 millioner kroner), i tillegg til at det er forsinkelser på sykelønnsrefusjoner. En generell utfordring innen enkelte av programområdene er å rekruttere tilstrekkelig helsepersonell med nødvendig kompetanse. Dette genererer merkostnader i Drammen kommune i form av dyr innleie for å kunne dekke ressursbehovet.

P04 Helse

Programområde 04 Helse viser per juli et merforbruk på 21,5 millioner kroner, hvorav 9,6 millioner kroner er relatert til Helsehuset. Reelt merforbruk er vesentlig lavere, da lønnsoppgjøret ikke er kompensert for (utgjør 4,7 millioner kroner). I tillegg er det ikke kompensert for sykelønnsrefusjoner. Merforbruket på Helsehuset skyldes hovedsakelig bruk av vikarbyrå, ekstrahjelp og overtid. Mangel på kvalifisert personell er en nasjonal utfordring som fortsatt merkes for Drammen helsehus. Det har derfor fortsatt vært nødvendig med bruk av innleid personell fra kostnadskrevende bemanningsbyrå.

Når det gjelder Drammen legevakt og Medisinskfaglig virksomhet, forventes 4 millioner kroner relatert til prosjekter kompensert. 1,7 millioner kroner skyldes underfinansiering av basistilskudd til fastleger. Det er også merkostnader knyttet til underfinansiering av øvrige statlig fastsatte kostnader på 1,2 millioner kroner. Det er satt inn, og settes inn, tiltak for å begrense merforbruk, men noen av disse vil først ha effekt i 2024.

P05 Mennesker med nedsatt funksjonsevne

Programområdet har per juli et merforbruk på 12,5 millioner kroner. Reelt merforbruk er imidlertid vesentlig lavere, da lønnsoppjøret ikke er kompensert for (utgjør 3 millioner kroner), i tillegg til at det er forsinkelser på sykelønnsrefusjoner.

Programområdet har betydelige utfordringer med mange nye brukere med store vedtak. I løpet av 2023 har det så langt kommet 72 nye brukere med vedtak om avlastning og aktivitet.

Kostnadsreducerende tiltak er iverksatt for at programområdet skal komme i økonomisk balanse. Ubesatte stillinger holdes vakante og det gjennomføres effektivisering av transport tjenester til og fra jobb/aktivitetssenter.

P06 Hjemmetjenester og institusjon

Per juli viser programområdet et merforbruk på 37,2 millioner kroner i forhold til periodisert budsjett. Grunnet manglende tekniske justeringer, herunder periodisering på sentralt ansvar, kompensasjon for lønnsoppjøret og forventede refusjoner, anslås det imidlertid et reelt merforbruk per juli på ca. 10 millioner kroner.

Merforbruket skyldes hovedsakelig bruk av overtid og merforbruk av helligdagstillegg. Bruk av overtid skyldes delvis sykefravær og delvis utfordringer med å rekruttere tilstrekkelig helsepersonell med nødvendig kompetanse. Merforbruk av helligdagstillegg skyldes sykefravær. I tillegg sees en stor økning i omsorgsstønad i forhold til i fjor, både i antall brukere og antall timer, noe som medfører merforbruk. Økningen i bruk av omsorgsstønad skyldes at tjenesten gis i påvente av andre tjenester, som botilbud og avlastning.

Oppstart av ressursenter har vært krevende, blant annet for å få til gode rutiner og en best mulig organisering. Dette jobbes det fortsatt med. I tillegg er det høyt sykefravær på ressursenteret. Flere strakstiltak er iverksatt og vurderes fortløpende for at programområdet skal komme i økonomisk balanse. Det jobbes med tettere oppfølging av avdelinger med stort merforbruk og det utarbeides nye bemanningsplaner og turnuser i enkelte avdelinger.

Programområde P07 Rus og psykisk helse

Programområde P07 Rus og psykisk helse viser per juli et merforbruk på 0,2 millioner kroner. Programområdet styrer mot mindreforbruk mot årets slutt og omtales derfor ikke nærmere her.

Programområde P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig

Programområde P08 Sosialtjeneste, etablering og bolig har per juli et merforbruk på 1,3 millioner kroner. Avviket skyldes hovedsakelig manglende kompensasjon for lønnsoppjøret og manglende bokførte refusjoner knyttet til sykelønn og fødselspenger. Programområdet styrer mot balanse mot årets slutt, og omtales derfor ikke nærmere her.

Hovedutvalg for kultur, idrett og frivillighet

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023
P09-P09 Kultur, idrett og frivillighet	188 952	189 107	-155	308 625
P10-P10 Medvirking og lokaldemokrati	1 858	618	1 240	3 996
Sum	190 810	189 725	1 085	312 621

Kommentar til status økonomi

P09 Kultur, idrett og frivillighet

Programrådets regnskap per juli er i samsvar med revidert budsjett og omtales derfor ikke nærmere i denne rapporten.

P10 Medvirking og lokaldemokrati

Programrådet har et mindreforbruk på 1,2 millioner kroner per juli. Avviket er av teknisk karakter da lønnsutgifter for ansatte er ført på P14 Ledelse, styring og administrasjon, samt at midler tiltenkt fordeling fra nærmiljøutvalgene ikke er fordelt. Dette vil bli korrigert i forbindelse med 2. tertial rapport.

Hovedutvalg for tekniske tjenester

Status økonomi

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023
P11-P11 Utbygging og samferdsel	74 757	79 345	-4 588	121 630
P12-P12 Vann, avløp og renovasjon	-26 312	-20 188	-6 124	-181 793
P13-P13 Arealplan, klima og miljø	19 233	20 300	-1 067	47 537
Sum	67 678	79 457	-11 779	-12 625

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for hovedutvalget for tekniske tjenester viser et samlet merforbruk for programrådene på 11,8 millioner kroner per juli 2023.

P11 Utbygging og samferdsel

Programrådet har et periodisert merforbruk på 4,6 millioner kroner per utgangen av juli. Merforbruket skyldes vinterdrift. Samferdsel, vei og park har en prognose på et merforbruk på til sammen 11 millioner kroner for 2023, som skyldes ekstraordinære kostnader til vinterdrift. Så langt i år har det vært brukt vel 14 millioner kroner mer enn totalforbruket for hele 2022, bare til vinterdrift. Av dette dekkes 3 millioner kroner innenfor virksomhetens ramme. I tillegg har det vært store merkostnader til vårfeiring. De økonomiske konsekvensene av merkostnaden til vårfeiring dekkes gjennom generell reduksjon av driftsoppgaver.

P12 Vann, avløp og renovasjon

Programområdet har et periodisert merforbruk på 6,1 millioner kroner per juli.

Inntektene har en periodisert mindreinntekt på 9,4 millioner kroner. Dette skyldes delvis en periodiseringsfeil, da det er kun fakturert for 1. termin. Det er imidlertid usikkerhet knyttet til innbyggernes vannforbruk på grunn av restriksjoner på vanning i sommer, noe som vil kunne slå inn på fakturering for 2. termin.

Lønnsutgifter viser et periodisert mindreforbruk på 2,8 millioner kroner, som skyldes vakanser, sykepengerefusjoner og at det ikke alltid er mulig å skaffe vikarer ved fravær.

Driftsutgiftene har et mindreforbruk på 0,5 millioner kroner. Mindreforbruket er marginalt og det er i praksis balanse i driften.

P13 Arealplan, klima og miljø

Programområdet har per juli et merforbruk på 1,1 millioner kroner.

Lønnsutgifter har et periodisert mindreforbruk på 0,5 millioner kroner, som skyldes vakanser og refusjon for sykepenger.

Driftsutgiftene har et periodisert mindreforbruk på 2,1 millioner kroner. Avviket skyldes periodisering og det forventes balanse ved årets slutt.

Inntektene er 3,6 millioner lavere enn budsjettet, og dette skyldes i hovedsak manglende inntekter for byggesaksbehandling. Så langt i år er det en nedgang i antall nye byggesøknader.

Lavere gebyrinntekter fra byggesaksbehandling gir et periodisert merforbruk på 1,1 millioner kroner per utgangen av juli. Det vurderes at det er mulig å ta inn inntektstapet gjennom lavere lønnsutgifter enn budsjettet samt innsparing på andre driftsutgifter.

Formannskap**Status økonomi**

Beløp i 1000

Tjenesteområder	Rev. bud. hiå. 2023	Regnskap hiå. 2023	Avvik hiå.	Rev. bud. 2023
P14-P14 Ledelse, styring og administrasjon	239 700	231 166	8 535	396 757
P15-P15 Samfunnssikkerhet	50 338	48 323	2 014	95 881
P16-P16 Næringsutvikling	11 635	11 773	-138	16 354
P18-P18 Politisk styring	29 174	27 880	1 294	53 755
P19-P19 Sentrale poster	0	-7 078	7 078	0
Sum	330 847	312 065	18 782	562 747

Kommentar til status økonomi

P14 Ledelse, styring og administrasjon

Programområdet har et mindreforbruk på 8,5 millioner kroner ved utgangen av juli. Dette skyldes periodiseringsfeil knyttet til budsjettjusteringene for mindreforbruk 2022 og kompensasjon for økt prisvekst, som ble vedtatt i 1. tertial. Reelt har programområdet et negativt avvik på 5 millioner kroner per juli som følge av manglende realisering av innsparinger på husleie. Rammereduksjonen var tenkt dekket inn av flere tiltak, hvorav reduksjon i husleie skulle utgjøre 6,0 millioner kroner. Det har ikke vært mulig å effektivere dette hittil i år, og de eneste kjente husleietiltakene i år er knyttet til fordeling av kostnader på rådhuset.

P15 Samfunnssikkerhet

Programområdet har et mindreforbruk på 2,0 millioner kroner ved utgangen av juli. Av dette er 1,7 millioner kroner av periodiseringsmessig art og knyttes til budsjettjusteringer vedtatt i 1. tertial. Kommunedirektøren forventer at programområdet går i balanse ved utgangen av året.

P16 Næringsutvikling

Programområdet har et merforbruk per juli på 138 000 kroner. Det er ingen kjente kostnader som ikke kan dekkes innenfor rammen. Kommunedirektøren forventer at programområdet går i balanse ved utgangen av året.

P18 Politisk styring

Programområdet viser et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner ved utgangen av juli. Avviket knyttes til periodiseringsavvik på prosjektmidler avsatt til kommune- og fylkestingsvalget, samt lavere forbruk av godtgjørelser til folkevalgte enn budsjettet.